

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE
PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ

*Komisija za jednakopravnost spolova/
Povjerenstvo za jednakopravnost spolova*

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM
n/r Predsjedavajućeg PD Parlamenta FBiH

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Prilijeno: U 5 -04- 2021			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01-	02 -	863	21

U skladu sa članom **163. Poslovnika** o radu Predstavničkog doma Parlamenta federacije Bosne i Hercegovine, ispred Komisije/povjerenstva za jednakopravnost spolova podnosimo:

**Nacrt
Zakona o zaštiti od nasilja u porodici**

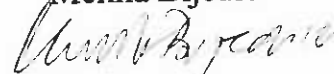
Poštovani,

Komisija/povjerenstvo za jednakopravnost spolova zaprimila je prijedlog Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici, isti razmatrala na 3. sjednici održanoj 23.02.2021. godine, te jednoglasno prihvatila. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici u saradnji sa Odborom za rad i socijalnu politiku i Komisijom za zaštitu ljudskih prava i sloboda Predstavničkog doma, upućujemo u parlamentarnu proceduru.

Molimo Vas da tekst Nacrta zakona uputite Vladi Federacije BiH radi dostavljanja mišljenja u poslovničkom roku od 30 dana.

S poštovanjem,
U Sarajevu, 01.04.2021. godine

Predsjednica Komisije
Meliha Bijedić

U prilogu: tekst Nacrta zakona, Obrazloženje.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I
HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM
KOMISIJA/POVJERENSTVO ZA
JEDNAKOPRAVNOST SPOLOVA**

(NACRT)

**ZAKON
O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI**

Sarajevo, mart 2021. godine

ZAKON

O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1 (Predmet zakona)

Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici (u daljem tekstu: Zakon) uređuje se zaštita od nasilja u porodici, osobe koje se u smislu ovog zakona smatraju članovima porodice, subjekti zaštite, postupak zaštite žrtava nasilja u porodici i mjere za zaštitu od nasilja u porodici, uloga fondacija i udruženja u sistemu zaštite žrtava nasilja u porodici (u daljem tekstu: specijalizirane nevladine organizacije) te međusobna povezanost svih subjekata koji su u funkciji zaštite od nasilja u porodici i druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici.

Član 2 (Cilj zakona)

Osnovni cilj ovog zakona je zaštita žrtava nasilja u porodici prevencijom i suzbijanjem nasilja u porodici, kojim se krše ustavom i zakonima zagarantirana ljudska prava i slobode.

Član 3

Djelatnost zaštite od nasilja u porodici je od javnog interesa za Federaciju i kantone.

Član 4 (Opći principi pružanja zaštite)

Principi zaštite od nasilja u porodici uređeni ovim zakonom i drugim propisima, kao i međunarodni standardi koje je prihvatila Bosna i Hercegovina koji uređuju oblast nasilja u porodici, primjenjivat će se u svim slučajevima radi osiguranja najdjelotvornije zaštite za žrtve nasilja u porodici.

Primjenu i provođenje ovog zakona u skladu sa svojim nadležnostima osigurat će općinski sud – prekršajno odjeljenje suda (u daljnjem tekstu: nadležni sud), policija, organ starateljstva i druge institucije nadležne za socijalnu i zdravstvenu zaštitu i specijalizirane nevladine organizacije, uz obavezu zajedničkog i koordiniranog djelovanja.

Institucije iz stava 2. ovog člana trebaju osigurati da postupanja sa žrtvama nasilja i nasilnim osobama vrše uposlenici educirani za rad s navedenim osobama.

Član 5 (Ostvarivanje prava)

Zaštita od nasilja u porodici ostvaruje se primjenom ovog zakona i drugih propisa kojima se uređuje ostvarivanje prava žrtava nasilja u porodici.

Član 6 (Značenje izraza)

Izrazi koji su radi preglednosti dani u jednom gramatičkom rodu u ovome zakonu se bez diskriminacije odnose i na muškarce i na žene.

II – POJMOVI I ZNAČENJE IZRAZA

Član 7
(Nasilje u porodici)

- 1) Nasilje u porodici, u smislu ovog zakona, postoji ukoliko postoji osnov sumnje da je član porodice izvršio radnje fizičkog, seksualnog, psihičkog i/ili ekonomskog nasilja, zanemarivanja, kao i prijetnje koje izazivaju strah od fizičke, seksualne, psihičke i/ili ekonomske štete kod drugog člana porodice.
- 2) Radnje nasilja u porodici, u smislu stava 1. ovog člana su:
 - a) primjena sile na fizički ili psihički integritet člana porodice;
 - b) postupanje koje može prouzrokovati ili izazvati opasnost da će prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju člana porodice;
 - c) prouzrokovanje straha ili osobne ugroženosti ili povrede dostojanstva člana porodice ucjenom ili drugom prinudom;
 - d) prijetnja nanošenjem tjelesne povrede članu porodice ili njemu bliskoj osobi;
 - e) prijetnja oduzimanjem djece ili izbacivanjem iz stana člana porodice;
 - f) fizički napad člana porodice na drugog člana porodice bez obzira na to da li je nastupila fizička povreda ili nije;
 - g) verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim imenima, te drugi način grubog uznemiravanja člana porodice;
 - h) seksualno nasilje ili uznemiravanje;
 - i) praćenje, uhođenje i svi drugi slični oblici uznemiravanja drugog člana porodice;
 - j) namjerno oštećenje, uništenje ili prometovanje zajedničke imovine ili imovine u posjedu, kao i oštećenje ili uništenje imovine u vlasništvu ili u posjedu drugog člana porodice;
 - k) oduzimanje ili uskraćivanje prava na ekonomsku nezavisnost zabranom rada ili držanjem člana porodice u odnosu zavisnosti ili podređenosti;
 - l) zanemarivanje djece u njihovom odgoju ili vaspitanje djece na način ponižavajućeg postupanja;
 - m) zanemarivanje starih ili iznemoglih osoba u njihovom njegovanju i liječenju;
 - n) ograničavanje slobode komuniciranja člana porodice s drugim članovima porodice ili drugim osobama;
 - o) nasilna izolacija ili ograničenje slobode kretanja člana porodice;
 - p) onemogućavanje pristupa zdravstvenoj zaštiti i njezi;
 - q) oduzimanje djece ili izbacivanje iz stana člana porodice;
 - r) iscrpljivanje radom, izgladnjivanje, uskraćivanje sna ili neophodnog odmora članu porodice;
 - s) nepridržavanje odluke nadležnog organa ili suda kojim je utvrđen osobni kontakt djece s roditeljem s kojim dijete ne živi;
 - t) zadržavanje putne isprave ili nekog drugog dokumenta člana porodice;
 - u) svaka druga radnja koja predstavlja nasilje u porodici.
- 3) Pod radnjom nasilja u porodici smatraju se i prijetnje radnjama iz stava 2. ovog člana.

Član 8
(Član porodice)

Članom porodice, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- a) supružnici ili bivši supružnici i njihova djeca ili djeca svakog od njih;
- b) vanbračni partneri ili bivši vanbračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih;
- c) srodnici: krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom; očuh, maćeha; usvojenik i usvojilac iz odnosa nepotpunog usvojenja; srodnici po tazbini zaključno s drugim stepenom bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala;
- d) osobe koje vezuje odnos starateljstva i hraniteljstva;

- e) osobe koje žive ili su živjele u istom porodičnom domaćinstvu bez obzira na srodstvo;
- f) osobe koje imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto iako nikada nisu živjele u istom porodičnom domaćinstvu;
- h) osobe koje su međusobno bile ili su još uvijek u emotivnoj ili intimnoj vezi, nezavisno od toga da li učinilac dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

Član 9 (Žrtva nasilja)

- (1) Žrtva nasilja u porodici u smislu ovog zakona je svaki član porodice, koji je izložen radnjama nasilja u porodici iz člana 7. ovog zakona. (vjerovatno se misli na član 7.)
- (2) Dijete je žrtva nasilja u porodici i ukoliko je bilo prisutno prilikom vršenja nasilja prema drugom članu porodice, iako radnje nasilja nisu poduzete prema njemu.
- (3) Dijete je, u smislu ovog zakona, svaki član porodice koji nije navršio 18 godina života.

Član 10 (Počinilac nasilja)

Počinilac nasilja u smislu ovog zakona je član porodice iz člana 8, koji vrši ili je vršio radnje nasilja navedene u članu 7. ovog zakona.

Član 11 (Subjekti zaštite)

- (1) Zaštitu, pomoć i podršku žrtvama nasilja u porodici dužni su pružiti pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: policija), tužilaštvo, nadležni sud, centri za socijalni rad, odnosno službe socijalne zaštite, zdravstvene i obrazovne ustanove, ustanove i zavodi za besplatnu pravnu pomoć, uključujući tu i specijalizirane nevladine organizacije (u daljem tekstu: subjekti zaštite).
- (2) Subjekti zaštite dužni su postupati u skladu s odredbama ovog zakona i pružiti zaštitu, podršku i pomoć žrtvama nasilja u porodici i spriječiti ponavljanje nasilja bez obzira na to da li je protiv učinioca pokrenut krivični postupak.
- (3) Žrtve nasilja u porodici imaju pravo na pristup svim subjektima zaštite i oslobođene su plaćanja svih troškova postupka pred tim subjektima.

Član 12 (Specijalizirana nevladina organizacija)

Specijalizirana nevladina organizacija je ona fondacija ili udruženje građana registrirani u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama, koji imaju iskustvo u zaštiti i prevenciji od nasilja u porodici, posebno u realizaciji sigurne kuće kao posebne mjere podrške (u daljem tekstu: sigurna kuća) i koji ispunjavaju standarde iz člana 51. ovog zakona.

III - POSTUPAK OSTVARIVANJA ZAŠTITE ŽRTAVA NASILJA U PORODICI

Član 13

Žrtva nasilja u porodici ima sljedeća prava:

- 1) pravo na pristup službama za podršku žrtvama nasilja u porodici;
- 2) pravo na medicinsku zaštitu;

- 3) pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i podršku tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja u porodici;
- 4) pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde;
- 5) pravo na zaštitu dostojanstva tokom ispitivanja žrtve kao svjedoka;
- 6) pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima učestvuje;
- 7) pravo da, bez nepotrebnog odgađanja, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu okrivljenog te stavljanju izvan snage odluke o izricanju zaštitnih mjera koje su određene radi njene zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora;
- 8) pravo da bude obaviještena o poduzetim radnjama povodom prijave i o ishodu postupka;
- 9) pravo da bude ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja prijave i od strane osobe istog spola;
- 10) pravo na izbjegavanje kontakta s učinioцем nasilja prije i tokom postupka, osim ako sudski postupak zahtijeva takav kontakt;
- 11) pravo na privremeni smještaj u sigurnu kuću;
- 12) pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, po nalogu suda, u svrhu neometanog uzimanja ličnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog domaćinstva;
- 13) pravo na besplatnu pravnu pomoć;
- 14) pravo na tajnost podataka na osnovu kojih se može otkriti identitet žrtve nasilja u porodici ili identitet člana njene porodice.

Član 14

Posebnu pomoć i zaštitu u skladu s ovim zakonom uživa žrtva nasilja u porodici koja je:

- a) dijete;
- b) starija osoba;
- c) osoba s invaliditetom i
- d) osoba pod starateljstvom.

Član 15

(Informiranje žrtve)

Subjekti zaštite dužni su u prvom kontaktu sa žrtvom nasilja u porodici obavijestiti žrtvu na njoj razumljiv način, o svim pravima koja ima u skladu s ovim i drugim propisima i o ustanovama, organima, pravnim licima i specijaliziranim nevladinim organizacijama koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu.

Član 16

(Pravo na besplatnu pravnu pomoć)

- (1) Žrtva nasilja u porodici u postupcima ostvarivanja svojih prava i zaštite od nasilja u porodici, ima pravo na besplatnu pravnu pomoć.
- (2) Besplatna pravna pomoć osigurava se žrtvi nasilja u porodici s ciljem olakšanog pristupa pravima iz oblasti zdravstvene, socijalne i materijalne zaštite i zbrinjavanja i ostvarivanja prava na naknadu materijalne i nematerijalne štete te učešća u krivičnim postupcima u kojima se pojavljuje u svojstvu žrtve nasilja u porodici.
- (3) Pravo na besplatnu pravnu pomoć u građanskim postupcima žrtvi nasilja u porodici koja je zbrinuta u sigurnu kuću osigurava specijalizirana nevladina organizacija.

Član 17

(Osoba od povjerenja i punomoćnik)

- 1) Žrtva može izabrati, prije ili u toku postupka, osobu od povjerenja koja će biti prisutna tokom jednog ili više postupaka ili radnji u vezi sa zaštitom od nasilja u porodici.
- 2) Osoba od povjerenja može biti bilo koja punoljetna osoba osim učinioca nasilja.
- 3) Nadležni organi su obavezni da omoguće prisustvo osobe od povjerenja u svim postupcima i radnjama u koje je uključena žrtva, u skladu s propisima iz svoje nadležnosti.
- 4) Žrtva nasilja ima pravo na punomoćnika u postupku.

Član 18

(Hitnost postupka i obaveza postupanja subjekata zaštite)

(1) Subjekti zaštite dužni su bez odlaganja osigurati hitno rješavanje predmeta nasilja u porodici, vodeći računa da su interes i dobrobit žrtve prioritet u tim postupcima, a naročito ako je žrtva djeteta, starija osoba, osoba s invaliditetom i osoba pod starateljstvom.

(2) U slučajevima nasilja u porodici subjekti zaštite dužni su da međusobno sarađuju, da sarađuju i s drugim nadležnim vladinim i nevladinim tijelima u najboljem interesu žrtve, kao i da razmjenjuju potrebne podatke i informacije.

Član 19

(Saradnja i obaveza prijave nasilja)

(1) Članovi porodice, subjekti zaštite, kao i zaposleni u obrazovnim, socijalnim i zdravstvenim ustanovama, kao i svaki drugi građanin, dužni su odmah po saznanju, prijaviti policiji da je počinjeno nasilje u porodici ili da postoji osnov sumnje da je počinjeno nasilje u porodici.

(2) Nakon prijema prijave da je učinjeno nasilje u porodici, policija je dužna da bez odlaganja o tome obavijesti centar za socijalni rad, koji će odmah neposredno pružiti socijalnu zaštitu i psihosocijalnu pomoć žrtvi, poduzeti druge mjere iz svoje nadležnosti, te o tome sačiniti službeni izvještaj.

(3) Zdravstvena ustanova obaviti će besplatan ljekarski pregled radi utvrđivanja i evidentiranja postojanja povreda fizičkog ili psihičkog integriteta i omogućiti će žrtvi nasilja u porodici potrebnu ljekarsku pomoć.

(4) O izvršenom nasilju u porodici nadležni policijski službenik odmah obavještava i nadležnog tužioca i, uz izvještaj, dostavlja prikupljene dokaze i procjenu rizika.

(5) Nadležni tužilac, nakon okončanja istrage, u pisanoj formi obavještava policiju i centar za socijalni rad o podizanju optužnice protiv osumnjičene osobe ili o obustavi istrage, kao i o razlozima za obustavu istrage.

(6) Policija je dužna o procjeni rizika bez odlaganja obavijestiti centar za socijalni rad.

(7) Specijalizirane nevladine organizacije su dužne smjestiti žrtvu nasilja u porodici u sigurnu kuću na zahtjev centra za socijalni rad ili na zahtjev policije.

(8) Osoba koja ne izvrši obavezu prijavljivanja radnji nasilja u porodici iz člana 7. stav 2. ovog zakona čini prekršaj osim u slučaju kada nasilje u porodici prijavi žrtva nasilja.

Član 20

(Procjena rizika)

(1) U odnosu na svaku prijavu nasilja nadležna uprava policije vrši procjenu rizika za žrtvu.

(2) Procjena rizika se vrši na osnovu prikupljenih informacija o tome:

a) da li je učinilac nasilja ranije ili neposredno prije procjene rizika učinio nasilje u porodici ili neki drugi vid nasilja i da li je spreman da ga ponovi;

b) da li je prijetio ubistvom ili samoubistvom;

c) da li posjeduje oružje;

d) da li je mentalno bolestan ili zloupotrebljava psihoaktivne supstance;

e) da li postoji sukob oko starateljstva nad djetetom ili oko načina održavanja osobnog kontakta djeteta i roditelja koji je učinilac nasilja;

f) da li je učiniocu izrečena mjera zaštite od nasilja u porodici;

g) da li žrtva doživljava strah i kako ona procjenjuje rizik od ponavljanja nasilja;

h) druge činjenice i okolnosti od značaja za procjenu rizika.

(3) Federalni ministar unutrašnjih poslova donosi pravilnik o postupku i načinu provođenja procjene rizika.

IV – SVRHA I VRSTE ZAŠTITNIH MJERA

Član 21
(Svrha zaštitnih mjera)

Svrha zaštitnih mjera je otklanjanje neposredne opasnosti po fizički i psihički integritet žrtve nasilja u porodici i sprečavanje ponavljanja nasilja u porodici otklanjanjem stanja ili uslova koji mogu uticati ili podsticajno djelovati da učinilac ponovo izvrši radnje nasilja u porodici.

Član 22
(Vrste zaštitnih mjera)

Učiniocu nasilja u porodici izriču se sljedeće zaštitne mjere:

- a) udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor;
- b) zabrana približavanja žrtvi nasilja u porodici;
- c) zabrana uznemiravanja i uhođenja žrtve nasilja;
- d) obavezan psihosocijalni tretman;
- e) obavezno liječenje od ovisnosti;
- f) privremeno lišenje slobode i zadržavanje.

Član 23
(Udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora)

(1) Zaštitna mjera udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor može se izreći osobi koja je učinila nasilje prema članu porodice s kojim živi u stanu, kući ili nekom drugom stambenom prostoru, ako nadležni sud ocijeni da postoji opasnost da bi bez provođenja ove mjere učinilac nasilja mogao ponovo učiniti radnje nasilja.

(2) Osoba kojoj je izrečena mjera iz stava 1. ovog člana dužna je odmah napustiti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor, prema potrebi, uz prisustvo policijskog službenika.

(3) Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine.

(4) Pravilnik o načinu provedbe mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar unutrašnjih poslova.

Član 24
(Zabrana približavanja žrtvi nasilja u porodici)

(1) Zaštitna mjera zabrana približavanja žrtvi nasilja u porodici može se izreći učiniocu nasilja ako postoji opasnost da bi ponovo mogao izvršiti nasilje ili ako bi prisustvo učinioca nasilja u blizini žrtve stvaralo žrtvi visok stepen duševne patnje koja onemogućava normalne psihičke aktivnosti žrtve.

(2) U rješenju kojim sud izriče zaštitnu mjeru zabrane približavanja žrtvi nasilja u porodici, nadležni sud će odrediti mjesta ili područja i udaljenost na kojoj se učinilac nasilja u porodici ne smije približiti žrtvi nasilja.

(3) Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine, izuzev ako sud osnovano procijeni i odluči da je duži vremenski period u interesu žrtve nasilja.

(4) Pravilnik o načinu provedbe mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar unutrašnjih poslova.

Član 25
(Zabrana uznemiravanja i uhođenja žrtve nasilja)

(1) Zaštitna mjera zabrane uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju u porodici može se izreći učiniocu nasilja koji uznemirava ili uhodi člana porodice, a postoji opasnost da se takvo ponašanje ponovi.

(2) Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od jednog mjeseca niti duže od dvije godine, izuzev ako sud osnovano procijeni i odluči da je duži vremenski period u interesu žrtve nasilja.

(3) Pravilnik o načinu provođenja mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar unutrašnjih poslova.

Član 26

(Obavezan psihosocijalni tretman)

(1) Zaštitna mjera obaveznog psihosocijalnog tretmana može se izreći učiniocu nasilja u porodici radi otklanjanja uzroka njegovog nasilničkog ponašanja i prevaspitanja, odnosno u cilju smanjivanja i otklanjanja opasnosti ponavljanja učinjenog nasilja.

(2) Mjera iz stava 1. ovog člana može trajati do prestanka razloga zbog kojeg je određena i ne može biti duža od dvije godine.

(3) Pravilnik o načinu i mjestu provođenja mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar rada i socijalne politike, uz saglasnost federalnog ministra zdravstva.

Član 27

(Obavezno liječenje od ovisnosti)

(1) Zaštitnu mjeru obaveznog liječenja od ovisnosti nadležni sud izreći će učiniocu nasilja u porodici koji je nasilje učinio pod utjecajem ovisnosti od alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih supstanci, ako postoji opasnost da zbog te ovisnosti ponovo izvrši nasilje.

(2) Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje je potrebno za liječenje, ali ne može trajati duže od dvije godine.

(3) Pravilnik o načinu i mjestu provođenja mjere iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar zdravstva.

Član 28

(Privremeno lišenje slobode i zadržavanje)

Policajska uprava dužna je za svaki prijavljeni slučaj nasilja u porodici izaći na lice mjesta odmah po zaprimljenoj prijavi.

Policajska uprava dužna je svaku osobu za koju postoje osnove sumnje da je počinila nasilje u porodici, privremeno lišiti slobode i zadržati je ako su ispunjeni uslovi iz člana 153. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

V – IZRICANJE ZAŠTITNIH MJERA

Član 29

(Podnošenje zahtjeva za izricanje zaštitnih mjera)

(1) Zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu podnosi policijska uprava.

(2) Izuzetno, zahtjev iz stava 1. ovog člana mogu podnijeti i tužilaštvo, centar za socijalni rad ili žrtva nasilja u porodici ako za to postoje opravdani razlozi.

Član 30

(Rokovi za podnošenje zahtjeva)

(1) Policijska uprava je obavezna za svaki prijavljeni slučaj nasilja u porodici podnijeti zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu u roku od 12 sati od saznanja za radnje nasilja iz člana 7. ovog zakona.

- (2) Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana prilažu se prikupljeni dokazi i obavezno izvod iz službene evidencije ukoliko je ta osoba već bila prijavljivana za slučajeve nasilja porodici.
- (3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, zahtjev za izricanje zaštitne mjere subjekti iz stava 2. člana 28. ovog zakona mogu podnijeti u roku od 48 sati od nastanka opravdanog razloga.
- (4) Zahtjev za izricanje zaštitne mjere podnosi se nadležnom sudu prema mjestu na čijem području žrtva nasilja ima prebivalište ili boravište.

Član 31

(Obavezni elementi zahtjeva za izricanje zaštitne mjere)

Obavezni elementi zahtjeva za izricanje zaštitne mjere su: puni naziv organa koji podnosi zahtjev; broj protokola; mjesto i datum; naziv suda kojem se podnosi zahtjev; zakonski osnov na osnovu kojeg se podnosi zahtjev; osnovni podaci o nasilnoj osobi za koju se zahtijeva izricanje zaštitne mjere; naziv jedne ili više zaštitnih mjera čije se izricanje zahtijeva od suda; radnje nasilja iz člana 7. ovog zakona za koje postoje osnove sumnje da ih je nasilna osoba počinila; ime i prezime žrtve ili žrtava i srodstvo s nasilnom osobom; obrazloženje; potpis ovlaštene službene osobe i prilozi uz zahtjev.

Član 32

(Izricanje zaštitnih mjera)

- (1) Prilikom izricanja zaštitnih mjera iz ovog zakona vodit će se računa o svrsi, težini, trajanju izrečene mjere i njenoj efikasnosti.
- (2) Nadležni sud može učiniocu nasilja izreći jednu ili više zaštitnih mjera, kada ocijeni da je to opravdano i da postoje uslovi za njihovo izricanje propisani ovim zakonom.
- (3) Nadležni sud može zahtijevati od centra za socijalni rad da mu pruži pomoć u pribavljanju potrebnih dokaza, odnosno da dostavi svoje mišljenje o svrsishodnosti tražene zaštitne mjere.

Član 33

(Rokovi za izricanje zaštitne mjere, način izricanja i pravni lijekovi)

- (1) Nadležni sud dužan je u roku od 12 sati od prijema zahtjeva za izricanje zaštitne mjere iz člana 22. stav 1. t.) a), b) i c) ovog zakona postupiti prema zahtjevu i donijeti rješenje.
- (2) Nadležni sud dužan je u roku od sedam dana od prijema zahtjeva za izricanje zaštitnih mjera iz člana 22. stav 1. t.) d) i e) ovog zakona osigurati mišljenje vještaka, ukoliko je neophodno, te postupiti prema zahtjevu i donijeti rješenje.
- (3) Ukoliko nadležni sud zahtijeva da se učinilac nasilja u porodici izvede pred sud, može tu osobu pozvati putem nadležne policijske uprave.
- (4) Prilikom izricanja zaštitne mjere nadležni sud nije ograničen posebnim formalnim dokaznim pravilima radi utvrđivanja činjenica o izvršenju radnji nasilja iz člana 7. ovog zakona, kao i o posljedicama koje su nastupile.
- (5) Rješenjem o izricanju zaštitne mjere utvrđuje se trajanje zaštitne mjere izrečene učiniocu nasilja u porodici koje počinje teći od dana donošenja rješenja.

Član 34

(Ispitivanje djeteta koje je žrtva nasilja u porodici)

- (1) Prilikom ispitivanja djeteta koje je žrtva nasilja u porodici primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje postupak o posebnom načinu ispitivanja djece.
- (2) Ako je dijete žrtva nasilja u porodici, a interesi djeteta u suprotnosti su s interesima roditelja, centar za socijalni rad će imenovati posebnog skrbnika koji je ovlašten da daje sve izjave i poduzima sve radnje na koje je ovlaštena žrtva. Iznimno, dijete žrtva nasilja u porodici koje je navršilo 16 godina može samostalno davati izjave i poduzimati radnje u postupku.

Član 35
(Obavezni elementi rješenja o izricanju zaštitne mjere)

Obavezni elementi rješenja iz člana 32. stav 1. ovog zakona su:

- 1) naziv suda;
- 2) broj i datum;
- 3) uvod koji sadrži: naziv suda koji donosi rješenje, broj i datum donošenja rješenja o izricanju zaštitne mjere; pravni osnov za nadležnost i donošenje rješenja; naziv organa koji je podnio zahtjev za izricanje zaštitne mjere, kao i kratak sadržaj zahtjeva;
- 4) izreka koja sadrži: osobne podatke o osobi kojoj se izriče zaštitna mjera; radnje nasilja iz člana 6. ovog zakona na osnovu kojih se izriče zaštitna mjera, uz navođenje činjeničnog opisa radnji nasilja, uz obavezno navođenje osobnih podataka žrtve/ava nasilja u porodici; vrstu izrečene zaštitne mjere; trajanje zaštitne mjere; naziv organa nadležnog za izvršenje zaštitne mjere; navod da žalba ne odlaže izvršenje rješenja;
- 5) obrazloženje koje sadrži: kratko izlaganje zahtjeva za izricanje zaštitne mjere; priložene dokaze i činjenično stanje; razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni dokaza; razloge koji, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na opravdanost vrste i trajanja izrečene zaštitne mjere; pravni osnov za izricanje zaštitne mjere, kao i osnov iz ovog zakona prema kojem žalba ne odlaže izvršenje rješenja;
- 6) pouka o pravnom lijeku koja sadrži: naziv suda putem kojeg se žalba podnosi, kao i naziv suda kojem se žalba podnosi i u kojem roku i
- 7) potpis sudije.

Član 36
(Dostavljanje rješenja)

(1) Rješenje o izricanju zaštitne mjere nadležni sud će bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana dostaviti osobi kojoj je izrečena zaštitna mjera, podnosiocu zahtjeva, organu nadležnom za izvršenje izrečene zaštitne mjere i žrtvi nasilja u porodici.

(2) Sud je dužan dostaviti rješenje o izricanju zaštitnih mjera organu starateljstva na čijem području osoba kojoj je izrečena zaštitna mjera ima prebivalište ili boravište radi evidencije, najkasnije u roku od tri dana od donošenja rješenja.

(3) Kada je žrtva nasilja smještena u sigurnu kuću, dostavljanje rješenja žrtvi vrši se preko specijalizirane nevladine organizacije koja realizira sigurnu kuću.

Član 37
(Obaveze nadležnih organa)

(1) Organi nadležni za izvršenje izrečene zaštitne mjere navedene u rješenju o izricanju zaštitne mjere dužni su redovno pratiti izvršenje mjere, sačiniti i dostaviti nadležnom sudu izvještaj o njihovom izvršenju najkasnije u roku od šest mjeseci od dana izricanja zaštitne

mjere, a po potrebi i ranije, te predložiti prekid, produženje ili zamjenu mjere drugom propisanom mjerom, kada to smatraju potrebnim.

(2) Organ nadležan za izvršenje zaštitne mjere, kao i policijska uprava, dužni su odmah po saznanju o neizvršenju ili kršenju izrečene mjere o tome obavijestiti nadležni sud sa prijedlogom za izricanje novčane kazne u skladu sa ovim zakonom.

(3) Podaci za sačinjavanje izvještaja o izvršavanju mjera zaštite obavezno se prikupljaju i od specijaliziranih nevladinih organizacija kada je žrtva smještena u sigurnu kuću.

Član 38

(Zamjena drugom zaštitnom mjerom)

Nadležni sud nakon izvještaja o izvršenju zaštitne mjere dostavljenog od organa nadležnih za izvršenje izrečene zaštitne mjere, može izrečenu mjeru zamijeniti drugom zaštitnom mjerom, rješenje o izricanju zaštitne mjere ukinuti ili izreći novčanu kaznu za nepostupanje po izrečenoj zaštitnoj mjeri.

Član 39

(Obustavljanje postupka)

Sud će rješenjem odbaciti zahtjev za izricanje zaštitne mjere i obustaviti postupak kada se utvrdi da:

- a) radnje koje su navedene u zahtjevu ne predstavljaju radnje navedene u članu 6. ovog zakona,
- b) sud nije nadležan za izricanje zaštitne mjere ili
- c) zahtjev nije podnesen od ovlaštenog organa.

Član 40

(Izjavljivanje žalbe)

Žalbu na rješenje o izricanju zaštitne mjere može izjaviti podnositelj zahtjeva za izricanje zaštitne mjere, žrtva nasilja u porodici i osoba kojoj je izrečena zaštitna mjera.

Član 41

(Rokovi za podnošenje i sadržaj žalbe)

(1) Protiv rješenja iz člana 33. stav 1. ovog zakona dozvoljena je žalba u roku od tri dana od dana prijema rješenja. Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

(2) Protiv rješenja iz člana 33. stav 2. ovog zakona dozvoljena je žalba u roku od pet dana od dana prijema rješenja. Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

(3) Žalba iz st. 1. i 2. ovog člana treba sadržavati broj i datum rješenja protiv kojeg se izjavljuje, potpis podnosioca žalbe, kao i razloge zbog kojih se izjavljuje.

Član 42

(Osnov za žalbu)

Rješenje o izrečenoj zaštitnoj mjeri može se pobijati zbog:

- a) bitne povrede postupka propisanog ovim zakonom,
- b) povrede materijalnih odredaba ovog zakona,
- c) odluke o izrečenoj zaštitnoj mjeri.

Član 43

(Bitne povrede postupka)

Bitne povrede postupka izricanja zaštitne mjere postoje ako:

- a) je rješenje o izricanju zaštitne mjere donio sudija koji je morao biti izuzet od postupka izricanja zaštitne mjere,
- b) sud nije bio stvarno nadležan da izriče zaštitnu mjeru,
- c) zahtjev za izricanje zaštitne mjere bio je podnesen od neovlaštenog organa,

d) sud je propustio primijeniti ili je pogrešno primijenio odredbe ovog zakona što je rezultiralo značajnom štetom po žalioca.

Član 44
(Dostavljanje žalbe)

Žalba se dostavlja u dva primjerka sudu koji je donio rješenje o izricanju zaštitne mjere.

Član 45
(Razmatranje žalbe)

(1) Neblagovremenu ili nepotpunu žalbu odbacit će drugostepeni sud rješenjem, ako to nije učinio prvostepeni sud.

(2) Drugostepeni sud razmotrit će žalbu na osnovu spisa i žalbe, bez održavanja ročišta i obavezan je donijeti odluku u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Član 46
(Odlučivanje o žalbi)

(1) O žalbi odlučuje sudija pojedinac.

(2) Odlučujući o žalbi drugostepeni sud može uvažiti ili odbiti žalbu ili vratiti predmet na ponovni postupak.

(3) Drugostepeni sud putem pošte dostavlja strankama prijepise svog rješenja i vraća spis predmeta prvostepenom sudu.

VI – ZBRINJAVANJE ŽRTVE

Član 47
(Sigurna kuća)

(1) Sigurna kuća predstavlja posebnu mjeru podrške kojom se osigurava siguran smještaj i pomoć žrtvama nasilja u porodici, koju može realizirati pravno lice.

(2) Pravna lica u smislu ovog zakona su udruženja i fondacije – specijalizirane nevladine organizacije.

(3) Sigurnu kuću kao posebnu mjeru podrške može realizirati i drugo pravno lice kada je to neophodno radi zadovoljavanja zaštite žrtava nasilja u porodici u skladu s potrebama i mogućnostima lokalnih zajednica.

Član 48
(Način zbrinjavanja žrtve)

(1) Radi osiguranja fizičke zaštite i ostvarivanja prava i interesa žrtve nasilja u porodici, centar za socijalni rad, odnosno služba socijalne zaštite uz asistenciju policije, ili policija uz saglasnost centra za socijalni rad, odnosno službe socijalne zaštite dužni su, uz prethodni pristanak žrtve, privremeno zbrinuti žrtvu nasilja u porodici u sigurnu kuću/sklonište, drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge porodice.

(2) Žrtva nasilja u porodici, zbog pretrpljenog nasilja, straha i uznemirenosti, radi osiguravanja fizičke zaštite i ostvarivanja svojih prava i interesa, kao i sprečavanja ponavljanja nasilja, ima pravo da podnese nadležnom centru za socijalni rad, odnosno službi socijalne zaštite, zahtjev za privremeno zbrinjavanje.

(3) Nadležni centar za socijalni rad, odnosno služba socijalne zaštite, odmah po prijemu zahtjeva iz stava 2. ovog člana razmotrit će zahtjev i donijeti odluku.

(4) Rješenje o odobrenju smještaja žrtve nasilja u porodici u sigurnu kuću donosi nadležni centar za socijalni rad, odnosno služba socijalne zaštite po službenoj dužnosti odmah po

saznanju da je izvršeno nasilje u porodici, ili na zahtjev policije, žrtve nasilja u porodici ili specijalizirane nevladine organizacije, odmah po prijemu zahtjeva za smještaj u sigurnu kuću.

(5) Rješenje o odobrenju smještaja u sigurnu kuću u skladu sa stavom 4. ovog člana, donosi se usmeno, a pismeno rješenje se izrađuje najkasnije u roku od 24 sata od dana donošenja usmenog rješenja. Sadržaj pismenog rješenja mora odgovarati sadržaju usmenog rješenja.

(6) Žalbu na rješenje kojim se usvaja ili odbija zahtjev za smještaj u sigurnu kuću mogu podnijeti Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike žrtva nasilja u porodici i specijalizirana nevladina organizacija.

Član 49

(Privremeno zbrinjavanje u sigurnu kuću/sklonište)

(1) U sigurnoj kući, kao posebnoj mjeri podrške žrtvama nasilja, osigurava se socijalna, psihološka, pravna, pedagoška i medicinska pomoć i podrška.

(2) Žrtva nasilja u porodici privremeno se zbrinjava u sigurnu kuću, u trajanju najduže do šest mjeseci.

(3) Rok iz stava 2. ovog člana može se produžiti na zahtjev nadležnog centra za socijalni rad odnosno službe socijalne zaštite, policije ili specijalizirane nevladine organizacije dok traju okolnosti opasnosti po žrtvu nasilja, kao i zbog nastavka neophodnog psihosocijalnog tretmana.

Član 50

(Zbrinjavanje žrtve u drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge porodice)

Žrtva nasilja u porodici zbrinjava se u drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge porodice na zahtjev organa starateljstva kada organ starateljstva ocijeni da je to povoljnije za žrtvu i uz saglasnost žrtve nasilja.

Član 51

(Preuzimanje ličnih stvari)

Radi zaštite žrtve nasilja u porodici, policija je na zahtjev žrtve dužna otpratiti žrtvu u kuću, stan ili drugi stambeni prostor radi preuzimanja ličnih stvari i ličnih stvari drugih osoba koje su s njom napustile taj prostor, a koje su neophodne za zadovoljenje svakodnevnih potreba.

Član 52

(Nadležnost)

(1) Utvrđivanje ispunjenosti uslova i standarda za realizaciju sigurne kuće, utvrđivanje ukupnih troškova i finansiranja dijela utvrđenih troškova iz budžeta Federacije za realizaciju sigurne kuće je u nadležnosti Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.

(2) Finansiranje dijela troškova za realizaciju sigurne kuće koji se osigurava iz budžeta kantona je u nadležnosti kantonalnog ministarstva nadležnog za socijalnu zaštitu.

(3) Finansiranje dijela troškova za realizaciju sigurne kuće koji se osigurava iz budžeta općina u nadležnosti je općinskog načelnika.

Član 53

(Standardi i utvrđivanje ispunjenosti standarda za realizaciju sigurne kuće)

- (1) Specijalizirana nevladina organizacija ili drugo pravno lice radi realizacije sigurne kuće mora ispunjavati utvrđene standarde u pogledu prostora, opreme i kadra.
- (2) Standardi za realizaciju sigurne kuće podrazumijevaju ispunjavanje uslova u pogledu strukture i broja zaposlenika odgovarajućeg zanimanja, adekvatnog prostornog kapaciteta objekta i ukupnosti usluga terapijskog rada za realizaciju sigurne kuće.
- (3) Ispunjenost standarda za realizaciju sigurne kuće utvrđuje komisija koju imenuje federalni ministar rada i socijalne politike (u daljem tekstu: ministar).

- (4) Na osnovu prijedloga komisije ministar donosi rješenje o ispunjenosti standarda iz prethodnog stava.
- (5) Rješenje iz stava 4. ovog člana podliježe reviziji nakon isteka roka od dvije godine od dana prijema rješenja.
- (6) Ministarstvo rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Ministarstvo) po službenoj dužnosti vodi računa o isteku roka iz stava 5. ovog člana.
- (7) Rješenje iz stava 4. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.
- (8) Kriterije i standarde za osnivanje, rad i finansiranje sigurnih kuća propisat će ministar u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 54 (Registar sigurnih kuća)

- (1) Na osnovu rješenja iz člana 53. stav 4. ovog zakona, specijalizirane nevladine organizacije i druga pravna lica koja realiziraju sigurnu kuću upisuju se u registar sigurnih kuća koji vodi Ministarstvo.
- (2) Ministar donosi pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra sigurnih kuća.

Član 55 (Sredstva za finansiranje sigurnih kuća)

Sredstva za finansiranje privremenog zbrinjavanja žrtve nasilja u porodici u sigurnoj kući, drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge porodice osiguravaju se iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine u visini od 40%, iz budžeta kantona na području kojeg se realizira sigurna kuća u visini od 40% i iz budžeta općine na čijem području žrtva ima prijavljeno prebivalište u visini od 20%, od utvrđene cijene smještaja žrtve koja uključuje fiksne i varijabilne troškove.

Član 56 (Troškovi za realizaciju sigurnih kuća)

- 1) Troškovi za realizaciju sigurne kuće sastoje se od fiksnih i varijabilnih troškova.
- 2) Fiksni troškovi obuhvataju troškove osiguravanja adekvatnog smještajnog prostora, režijske troškove i naknade za rad uposlenika.
- 3) Varijabilni troškovi obuhvataju troškove smještaja i boravka žrtve u sigurnoj kući.
- 4) Procjena troškova iz stava 1. ovog člana vrši se od strane Ministarstva na osnovu procjene troškova potrebnih za ispunjavanje standarda realizacije sigurne kuće iz člana 53. ovog zakona.
- 5) Procijenjeni troškovi iz stava 4. ovog člana, dijele se između obveznika isplate troškova u skladu sa članom 55. ovog člana.

Član 57 (Isplata troškova zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici)

(1) Pravo na isplatu troškova za realizaciju sigurne kuće pod jednakim uslovima imaju specijalizirane nevladine organizacije koje su upisane u registar sigurnih kuća, a izuzetno i druga pravna lica koja su upisana u registar sigurnih kuća u skladu sa članom 50. ovog zakona.

(2) Isplata troškova privremenog zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici u sigurnoj kući vrši se na sljedeći način:

- a) isplata troškova koji se osiguravaju iz budžeta Federacije vrši se putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike;
- b) isplata troškova koji se osiguravaju iz budžeta kantona vrši se putem kantonalnog ministarstva u čijoj je nadležnosti socijalna zaštita;

c) isplata troškova koji se osiguravaju iz budžeta općina vrši se od strane općine na čijem području žrtva nasilja u porodici ima prijavljeno prebivalište u trenutku smještaja u sigurnu kuću.

Član 58 (Način i rokovi isplate troškova)

(1) Troškovi koji se isplaćuju iz budžeta Federacije, osiguravaju se u tačno određenom iznosu, koji se dobija na osnovu procjene ukupnih troškova koji su potrebni da bi se ispunili standardi realizacije sigurne kuće iz člana 53. ovog zakona, vodeći računa o smještajnim kapacitetima svake sigurne kuće, a isplaćuju se do 28. februara za tekuću godinu.

(2) Troškovi koji se isplaćuju iz budžeta kantona, određuju se na osnovu rješenja o smještaju u skladu sa ovim zakonom i isplaćuju se odmah po pravosnažnosti rješenja o smještaju žrtve nasilja u porodici u sigurnu kuću.

(3) Troškovi koji se isplaćuju iz budžeta općine na čijem području žrtva nasilja u porodici ima prijavljeno prebivalište u trenutku smještaja u sigurnu kuću isplaćuju se na osnovu odluke općine koja se donosi na osnovu rješenja o smještaju žrtve nasilja u porodici u sigurnu kuću.

Član 59 (Troškovi realizacije sigurne kuće)

(1) Za realizaciju prava na isplatu troškova zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici koja se osiguravaju iz budžeta Federacije, Ministarstvo raspisuje konkurs.

(2) Konkursom se utvrđuju:

- a) rok za podnošenje prijave,
- b) period na koji se odnosi konkurs,
- c) dokumentacija koja se podnosi uz prijavu na konkurs,
- d) finansijski izvještaj za prethodnu godinu,
- e) plan rada,
- f) finansijski plan za period na koji se odnosi konkurs i
- h) druga pitanja od značaja za provođenje konkursa.

(3) Sigurne kuće upisane u Registar iz člana 54. ovog zakona konkuriraju pod jednakim uslovima za ostvarivanje prava na isplatu troškova zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici koja se osiguravaju iz budžeta Federacije.

5) Ministar donosi pravilnik o načinu dodjele sredstava sigurnim kućama.

6) Ministar donosi rješenje o troškovima za realizaciju sigurne kuće i cijeni zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici u sigurnoj kući.

7) Rješenje iz stava 6. ovog člana objavljuje se u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine".

Član 60

1) Specijalizirane nevladine organizacije odnosno drugo pravno lice kojem je, nakon provedenog konkursa, odobrena isplata troškova zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici u sigurnu kuću iz budžeta Federacije zaključuje ugovor s Ministarstvom.

2) Ugovorom se reguliraju međusobna prava i obaveze između Ministarstva i pravnog lica iz stava 1. ovog člana.

3) Ministarstvo vrši nadzor nad namjenskim korištenjem sredstava.

4) Pravno lice kojem je odobreno zbrinjavanje žrtve nasilja u sigurnu kuću dužno je na zahtjev Ministarstva dostaviti sve podatke koji se odnose na broj žrtava i dokumentaciju o načinu utroška sredstava iz budžeta Federacije, u roku od 30 dana.

Član 61

(1) Vlada FBiH će donijeti odluku o privremenom finansiranju u skladu sa ovim zakonom, u slučaju da Ministarstvo ne postupi u skladu sa članom 58 stav 1. i 59. ovog zakona.

(2) Vlada FBiH je dužna donijeti odluku iz stava 1. ovog člana po hitnom postupku.

Član 62

(Obaveza pripreme plana pomoći žrtvi nasilja u porodici)

(1) U složenim slučajevima nasilja u porodici kada smatra da je to potrebno nadležni centar za socijalni rad može obrazovati poseban stručni tim sastavljen od predstavnika centra za socijalni rad, policije i specijalizirane nevladine organizacije koji će izraditi poseban plan zaštite, pomoći i podrške žrtvi.

(2) Stručni tim iz stava 1. dužan je koordinirati svim aktivnostima usmjerenim na pružanje pomoći i podrške žrtvi u cilju osiguravanja njene zaštite.

(3) Plan pomoći žrtvi posebno sadrži mjere koje je potrebno poduzeti u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna, zdravstvena i dječija zaštita.

(4) Ako je žrtva dijete, plan pomoći žrtvi sadrži i mjere za zaštitu djeteta u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi i propisima kojima se uređuje zaštita prava djece.

Član 63

(Zaštita identiteta i zabrana objave informacija)

O žrtvi ili učiniocu nasilja u porodici ne smije se javno objaviti informacija na osnovu koje se može prepoznati žrtva ili član porodice žrtve, osim ako je punoljetna žrtva s tim izričito saglasna.

Član 64

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i vlade kantona dužne su direktno i putem svojih resornih ministarstva i tijela, pružiti sve oblike podrške specijaliziranim nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima koja su upisana u registar sigurnih kuća, s ciljem ispunjavanja prava i obaveza proizašlih iz ovih zakona.

VII – OSTALI OBLICI ZAŠTITE I POMOĆI

Član 65

Žrtva nasilja u porodici ovim zakonom se određuje kao korisnik prava iz socijalne zaštite bez obzira na to da li se nalazi u stanju socijalne potrebe i izjednačena je s drugim korisnicima socijalne zaštite u smislu federalnog zakona kojim su propisane osnove socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom.

Član 66
(Usluge opće podrške)

- (1) Žrtva nasilja u porodici ima pravo i na:
- a) usluge socijalne zaštite kao što su pravo na osiguravanje osnovnih životnih potreba u pogledu neophodnog socijalnog i materijalnog zbrinjavanja, uključujući finansijsku podršku,
 - b) osiguranje zdravstvene zaštite,
 - c) osiguranje obrazovanja i obuke,
 - d) usluge psihološkog i pravnog savjetovanja,
 - e) osiguranje zapošljavanje.
- (2) Osiguranje prava iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu s važećim zakonima koji propisuju pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu, obrazovanje i zapošljavanje.

Član 67
(Naknada troškova zdravstvene i socijalne zaštite za žrtve nasilja u porodici)

Naknada troškova zdravstvene i socijalne zaštite žrtve nasilja u porodici, koji su nastali kao posljedica radnje nasilja u porodici, osigurava se iz budžeta kantona, putem nadležnog centra za socijalni rad i zavoda zdravstvenog osiguranja.

Član 68
(Privremena pomoć žrtvi)

- (1) Sredstva za finansiranje osnovnog oblika zaštite žrtve nasilja u porodici kojoj se odmah ne može osigurati zaštita u skladu sa članom 11. ovog zakona u okviru postojećih sistema zdravstvene i socijalne zaštite, osigurat će se u okviru privremene pomoći.
- (2) S ciljem ostvarivanja privremene pomoći iz stava 1. ovog člana vlada kantona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona donijet će pravilnik o načinu ostvarivanja privremenih oblika pomoći, uključujući i pravnu pomoć za žrtve nasilja u porodici.

Član 69
(Pravo na SOS telefon pomoći)

- (1) Žrtva nasilja u porodici ima pravo prijaviti saznanja o nasilju ili počinjenju nasilja putem besplatne SOS telefonske linije 24 sata dnevno.
- (2) Funkcioniranje i rad SOS telefonske linije se osigurava i finansira iz sredstava budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, a njen rad, opsluživanje i funkcioniranje uređuje se posebnim pravilnikom o funkcioniranju SOS telefona, koji donosi ministar na prijedlog Gender centra FBiH.

Član 70
(Program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici)

- (1) Vlada kantona donosi jednogodišnji program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje kantona.
- (2) Program mjera iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži:
- a) obaveze kantonalnih i općinskih organa s ciljem preventivnog djelovanja, suzbijanja svih oblika nasilja u porodici i zaštite žrtve nasilja;
 - b) mjere neophodne za rad s nasilnom osobom, uključujući i savjetodavnu podršku svim članovima porodice;
 - c) aktivnosti na promociji nenasilničkog ponašanja;
 - d) aktivnosti na edukaciji policijskih službenika, sudija, predstavnika organa starateljstva, zdravstvenih radnika, nastavnika, odgajatelja i drugih subjekata iz oblasti nasilja u porodici;

- e) obavezu vođenja statističkih baza podataka o nasilnim osobama i žrtvama nasilja u porodici, vodeći računa o zaštiti osobnih podataka;
 - f) način osiguranja sredstava za finansiranje programa mjera;
 - g) sve potrebne mjere radi zaštite i sigurnosti žrtava nasilja u sigurnoj kući.
- (3) Program mjera iz stava 1. ovog člana vlada kantona donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 71
(Finansiranje programa/projekata)

Finansiranje određenih programa/projekata čiji je cilj stvaranje uslova za preventivno djelovanje i poboljšanje uslova zaštite žrtve nasilja bit će osigurano iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, grada i općina.

VIII – ULOGA NEVLADINIH ORGANIZACIJA U PRUŽANJU PODRŠKE ŽRTVAMA NASILJA U PORODICI

Član 72
(Uloga nevladinih organizacija)

- (1) Određeni upravni i stručni poslovi iz nadležnosti organa uprave mogu se u skladu s ovim zakonom i posebnim propisima povjeravati na vršenje specijaliziranim nevladinim organizacijama ako je to cjelishodno i ako se time postiže učinkovitije ostvarivanje određenih prava i obaveza žrtava nasilja u porodici.
- (2) Cilj postupanja organizacija civilnog društva koje programski djeluju u cilju zaštite žrtava nasilja je pružanje savjetodavne, pravne i druge pomoći žrtvama, osiguranje sigurnog smještaja/skloništa žrtvi i njenoj djeci, pružanje usluga psihosocijalnog tretmana počiniocu nasilja u porodici te informiranje žrtava o njihovim pravima.
- (3) Specijalizirane nevladine organizacije mogu u okviru svoje registrirane djelatnosti, realizirati aktivnosti iz stava 1. ovog člana s ciljem prevencije i pružanja pomoći žrtvama nasilja u porodici.
- (4) Specijalizirane nevladine organizacije mogu realizirati i posebne programe i projekte, u cilju prevencije i pružanja pomoći žrtvama nasilja u porodici, a koji se finansiraju iz budžeta Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradova i općina i donatorskim sredstvima.

Član 73
(Multisektorski pristup i koordinacija)

- (1) U svrhu osiguravanja koordiniranog i multisektorskog rada svih subjekata zaštite, te mehanizama za implementaciju strateškog okvira, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona formirat će se sljedeća koordinaciona tijela:
- 1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine formira koordinaciono tijelo za izradu i praćenje provedbe strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici na federalnom nivou organizacije vlasti. Prednacrt strategije priprema Federalno ministarstvo rada i socijalne politike uz saradnju sa specijaliziranim i drugim nevladinim organizacijama, a koje je dužno nacrt strategije, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, dostaviti Vladi Federacije BiH s ciljem utvrđivanja prijedloga strategije.
 - 2) Vlada kantona formira koordinaciono tijelo od predstavnika vlade i postojeće specijalizirane nevladine organizacije i drugih nevladinih organizacija, čije je sjedište u

tom kantonu, a koje ima za cilj koordinaciju aktivnosti i poduzimanje mjera za osiguravanje funkcioniranja zaštite od nasilja u porodici, davanje preporuka subjektima zaštite, sačinjavanje izvještaja o stanju sistema zaštite, davanje prijedloga mjera za unapređenje zaštite od nasilja u porodici vladi kantona, izradu i praćenje provedbe strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici na kantonalnom nivou.

- 3) Općinski načelnik/gradonačelnik formira koordinaciono tijelo od predstavnika općine i postojećih specijaliziranih nevladinih organizacija za izradu i praćenje provedbe strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici na općinskom nivou organizacije vlasti.
- (2) Izuzetno, u kantonima i općinama u kojima ne postoji specijalizirana nevladina organizacija, koordinaciona tijela se formiraju od predstavnika vlade kantona odnosno predstavnika općine i nevladinih organizacija koje su u toj lokalnoj zajednici prepoznate kao organizacije koje se bave prevencijom i zaštitom od nasilja u porodici.
- (3) U koordinaciona tijela iz stava 1. ovog člana mogu se imenovati i predstavnici akademske zajednice, medija, vjerskih zajednica i neovisni eksperti iz pojedinih oblasti.
- (4) Koordinaciona tijela iz stava 1. ovog člana imenuju na se period od četiri godine i imaju obavezu godišnjeg izvještavanja prema izvršnoj i zakonodavnoj vlasti na nivou vlasti za koji je koordinaciono tijelo formirano.
- (5) Strateški dokumenti iz stava 1. ovog člana sadrže usklađene strateške ciljeve za unapređenje prevencije, postupanja i zaštite od nasilja u porodici na način da je definiran strateški okvir, aktivnosti, način realizacije aktivnosti, mehanizam izvještavanja i osigurana sredstava za finansiranje provođenja strateških ciljeva.
- (6) Ministarstvo će putem nadležnih institucija i nadležnih pravosudnih organa za područje jedne ili više općina usaglasiti i osigurati potpisivanje protokola o saradnji kojim će biti utvrđena međusobna prava i obaveze nadležnih organa vlasti, specijaliziranih nevladinih organizacija i drugih učesnika u postupku prijavljivanja slučajeva nasilja u porodici, pružanja zaštite žrtvama nasilja u porodici, kao i u radu s nasilnim osobama.

IX – OBAVEZE VOĐENJA EVIDENCIJE, IZVJEŠTAVANJA I OBUKE

Član 74

(Vođenje evidencije)

- (1) Policijska uprava dužna je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o prijavljenim slučajevima nasilja u porodici, predloženim zaštitnim mjerama i o provođenju izrečenih zaštitnih mjera iz člana 22. stav 1. t. a), b) i c) ovog zakona.
- (2) Nadležni sud dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o podnesenim zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera i o izrečenim zaštitnim mjerama iz člana 22. ovog zakona.
- (3) Organ starateljstva dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o praćenju provedbe svih izrečenih mjera iz člana 22. ovog zakona.
- (4) Centar za mentalno zdravlje dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o provođenju izrečenih zaštitnih mjera iz člana 22. stav 1. t. d) ovog zakona.
- (5) Centar za liječenje bolesti ovisnosti dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o provođenju izrečenih zaštitnih mjera iz člana 22 stav 1. t. e) ovog zakona.

(6) Specijalizirana nevladina organizacija koja realizira sigurnu kuću dužna je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o broju realiziranih smještaja žrtava.

(7) Evidencije iz st. od 1. do 6. ovog člana sadrže podatke o prijavljenim slučajevima nasilja u porodici, zaštitnim mjerama, osobama koje su štíćene zaštitnim mjerama i osobama kojima su izrečene zaštitne mjere.

(8) Pravilnicima iz čl. 79., stav 1., tač. od 1. do 6. ovog zakona propisat će se potrebne evidencije i obrazac vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana.

(9) Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova, u saradnji s institucijama nadležnim za donošenje pravilnika, uspostavlja informacijski sistem za elektronsko vođenje podataka.

(10) Sve evidencije iz ovog člana vodit će se u skladu sa članom 18. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 16/03 i 102/09) i važećim propisima iz oblasti zaštite osobnih podataka.

(11) Evidencije iz ovog člana obavezno se dostavljaju Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine najkasnije do 31. januara za prethodnu godinu.

Član 75 (Obuke)

(1) O sticanju posebnih znanja i kontinuiranom stručnom osposobljavanju i usavršavanju sudija i tužilaca iz oblasti nasilja u porodici brine se Centar za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine, a obuka stručnog osoblja nadležnih ministarstava i organa uprave osigurat će se putem Ministarstva.

(2) Sredstva neophodna za ostvarivanje obaveza iz stava 1. ovog člana osigurat će se iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine.

X – NADZOR I KAZNENE ODREDBE

Član 76 (Nadzor nad provođenjem ovog zakona)

(1) Nadzor nad provođenjem ovog zakona vrši Federalno ministarstvo pravde.

(2) Vlada Federacije obavezna je jednom godišnje Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine podnijeti redovni godišnji izvještaj o provođenju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

Član 77 (Prekršajne sankcije)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM bit će kažnjena za prekršaj službena osoba koja ne postupi u skladu sa članom 17. stav 1. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 500,00 KM bit će kažnjene za prekršaj osobe koje ne postupe u skladu sa članom 17. stav 1. ovog zakona.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj službena osoba koja ne postupi u skladu sa članom 17. stav 1. ovog zakona, ako je dijete žrtva radnji nasilja u porodici iz člana 6. ovog zakona.

(4) Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjene za prekršaj osobe koje ne postupe u skladu sa članom 17. stav 1. ovog zakona, ako je dijete žrtva radnji nasilja u porodici iz člana 6. ovog zakona.

Član 78
(Nepostupanje po izrečenim zaštitnim mjerama)

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj osoba koja prekrši izrečenu zaštitnu mjeru.

XI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 79
(Podzakonski propisi i akti nadležnih organa)

- (1) Podzakonski propisi proistekli iz ovog zakona su:
1. Pravilnik o postupku i načinu provođenja procjene rizika;
 2. Pravilnik o načinu provedbe zaštitne mjere udaljenja iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor – federalni ministar unutrašnjih poslova;
 3. Pravilnik o načinu provedbe zaštitne mjere zabrane približavanja žrtvi nasilja u porodici – federalni ministar unutrašnjih poslova;
 4. Pravilnik o načinu provedbe zaštitne mjere zabrane uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju u porodici – federalni ministar unutrašnjih poslova;
 5. Pravilnik o načinu i mjestu provedbe zaštitne mjere obaveznog psihosocijalnog tretmana učinilaca nasilja u porodici – federalni ministar rada i socijalne politike uz saglasnost federalnog ministra zdravstva;
 6. Pravilnik o načinu i mjestu provedbe zaštitne mjere obaveznog liječenja od ovisnosti učinilaca nasilja u porodici – federalni ministar zdravstva;
 7. Pravilnik o standardima za realizaciju sigurne kuće – federalni ministar rada i socijalne politike;
 8. Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra sigurnih kuća – Federalni ministar pravde;
 9. Pravilnik o načinu dodjele sredstava sigurnim kućama – Ministarstvo rada i socijalne politike FBiH i kantona;
 10. Pravilnik o načinu ostvarivanja privremenih oblika pomoći – Ministarstvo rada i socijalne politike FBiH;
 11. Pravilnik o funkcioniranju SOS telefona – federalni ministar rada i socijalne politike na prijedlog Gender centra FBiH.
- (2) Podzakonski akti iz stava 1. ovog člana bit će doneseni u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (3) Do donošenja akata iz stava 2. ovog člana, primjenjivat će se podzakonski akti koji su doneseni na osnovu ranijeg zakona.

Član 80
(Službene evidencije i registri)

Službene evidencije proistekle iz ovog zakona su:

1. evidencija o prijavljenim slučajevima nasilja u porodici i o provođenju izrečenih zaštitnih mjera – policijska uprava;
2. evidencija o podnesenim zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera i o izrečenim zaštitnim mjerama – nadležni sud;
3. evidencija o izrečenim zaštitnim mjerama osobama koje su štice zaštitnom mjerom i o nasilnim osobama kojima su izrečene zaštitne mjere – organ starateljstva;
4. Registar sigurnih kuća – federalni ministar rada i socijalne politike.

Član 81
(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti od nasilja u porodici ("Službene novine Federacije BiH", br. 20/13).

Član 82
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH

Predsjedavajuća
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH

OBRAZLOŽENJE

1. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana II.A.2. kojim se propisuje da će „Federacija osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u aktima navedenim u Aneksu“, kao i u odredbi člana II.A.2.(1) kojom su nabrojana pojedinačna prava koja uživaju sve osobe na teritoriji Federacije, kao što je pravo na zaštitu obitelji i djece, socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu, utočište te zabrana diskriminacije po osnovu pola, kao i u članu IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi zakone o vršenju funkcija federalne vlasti.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Istraživanja o dobrobiti i sigurnosti žena u Bosni i Hercegovini koje je provela Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi pokazuju da tri od pet žena smatra da je nasilje nad ženama uobičajena pojava u njihovim zajednicama. Isto tako, četiri od deset žena u BiH izjavile su da su iskusile psihološko, fizičko ili seksualno nasilje nakon navršene 15. godine života, od strane partnera ili drugih osoba. Gotovo polovina ispitanih žena smatra da je nasilje u porodici privatna stvar, a preko 40% njih ne zna šta treba činiti ako dožive nasilje. Nažalost, većina žena ne prijavljuje nasilje koje doživi, navodeći sram, materijalnu ovisnost/probleme, nedostatak informacija, nepovjerenje u službe i, u konačnici, strah, kao razloge zbog kojih ne prijavljuju nasilje relevantnim institucijama. Preživjele osobe obično trajno osjećaju emocije poput straha, šoka, srama ili bijesa – svaku od ovih emocija navelo je između dvije petine i dvije trećine žrtava – dok oko tri od deset preživjelih osoba žive sa dugotrajnim psihičkim posljedicama, kao što je osjećaj ugroženosti, depresije, nedostatka samopouzdanja i poteškoća sa spavanjem. Žrtve nasilja u FBiH u izjavljuju da su zadobile fizičke povrede usljed najozbiljnijeg incidenta nasilja, posebno kada je u pitanju nasilje od strane nepartnera. Uzorak je manje izražen, ali i dalje prevalentan, kada su u pitanju intimni partneri: 65% žena u FBiH prijavile su povrede koje su im nanijeli intimni partneri usljed najozbiljnijeg incidenta nasilja. I pored toga 84% žena ne prijavljuje nasilje policiji. Kvalitativno istraživanje je pokazalo da postoji nepovjerenje u institucije.

Postojeća normativna rješenja u Federaciji BiH ne omogućavaju pružanje adekvatne zaštite žrtvama nasilja u porodici, niti daju osnov za uspostavljanje adekvatne zajedničke akcije društva upravljene na sprečavanje i suzbijanje ove negativne društvene pojave. Pored nedovoljno izgrađene svijesti o štetnosti i negativnim efektima koje nasilje u porodici ima za cjelokupnu društvenu zajednicu, značajan razlog za takvo stanje jeste i činjenica da je važeći Zakon o zaštiti od nasilja u porodici (Sl. novine FBiH“, br. 20/2013) usvojen prije nego što je na snagu stupila Konvencija Vijeća Evrope o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (u daljem tekstu: Istambulska konvencija), kao prvi međunarodno pravni obavezujući dokument koji je uspostavio određene principe u ovoj oblasti. Naime, Bosna i

Hercegovina je u novembru 2013. godine postala 6. zemlja članica Vijeća Evrope koja je ratificirala Istanbulsku konvenciju, (01. avgusta 2014. godine stupila na snagu) i time se obavezala da osigura dosljednu provedbu njenih odredbi.

Istanbulska konvenciji je uspostavila okvirni pravni okvir kojeg je potrebno implementirati u nacionalnim zakonodavstvima država potpisnica. Federacija Bosna i Hercegovina je obavezana da primjeni pravni okvir definisan Konvencijom i obavezna je implementirati norme iz ratifikovane Konvencije kako bi sistem zaštite postao sveobuhvatan.

Navedenom konvencijom uspostavljaju se četiri osnovna principa za borbu protiv nasilja u porodici, a to su prevencija nasilja u porodici, zaštita žrtve nasilja i porodici, procesuiranje učinilaca nasilja i integrirane politike, a koje korespondiraju u cjelosti sa ponuđenim rješenjima.

Razlozi za donošenje novog propisa/zakona se ogledaju u potrebi da se sistem zaštite od nasilja u porodici učini efikasnijom, djelotvornijom i svrsishodnijom u odnosu na postojeći zakonski poropis i postojeća zakonska rješenja, uz osiguravanje potpune usklađenosti ovog prijedloga sa ratifikovanom i obavezujućom Konvencijom Vijeća Evrope o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici.

Protetodne prakse i dostignuto iskustvo u radu sa žrtvama nasilja u porodici jasno je izdefinisalo da su radnje nasilja koje se čine prema žrtvama od strane počinioca nasilja mnogo šire u osnovi nego što je postojeći zakon prepoznao. Upravo navedeno nije specifično samo za područje Federacije Bosne i Hercegovine, već je svojstveno svim drugim državama imajući u vidu da statistike svjedoče da je nasilje u porodici u kontinuiranom progresu. Navedeno je prepoznato te je proširen broj radnji nasilja čime se povećava opseg zaštite u okviru istih kapaciteta kojima raspolažu nadležni subjekti zaštite.

Postojeći zakonski tekst u mnogome definiše prava žrtava, ali takve norme nisu adekvatno i potpuno definisane , te su kreirana nova rješenja koja su usklađena sa Istanbulskom konvencijom i kao takva u potpunosti korespondiraju sa standardima iz pomenute Konvencije.

Istanbulska konvencija također je prepoznala važnost određenih subjekata zaštite, a kao takve definisala je pravosudne institucije vlasti, policiju, organe starateljstva, specijalizirane nevladine organizacije, zdravstvene i obrazovne ustanove, pružatelje besplatne pravne pomoći i dr. kao ključne subjekte u pružanju zaštite žrtvama. Postojeći zakonski tekst ne propoznaje nevladine organizacije kao subjekte zaštite niti su uspostavljeni kriteriji na osnovu kojih bi se određena nevladina organizacija prepoznala kao specijalizirana. Međutim, u praksi u FBiH postoje organizacije koje su se ispočile u isključivo specijalizirane nevladine organizacije koje djeluju u sistemu zaštite žrtvama¹ sa višedecenijskim iskustvom u radu. Istanbulska konvencija nalaže državama potpisnicama da prepoznaju takve organizacije i daju im nadležnosti u okviru sistema zaštite žrtava, a naročito onim organizacijama koje realiziraju Sigurne kuće. Ponuđenim rješenjima tačno se distanciraju prema kriterijama specijalizirane

¹ npr. Fondacija lokalne demokratije - Sarajevo, Viva žene - Tuzla, Medica - Zenica, Žene BiH - Mostar, Žene sa Une - Bihać itd.

organizacije od onih koje to nisu, te im se daje određena pozicija shodno ulozi koju imaju u samom sistemu.

Priredivači nacarta su obratili naročito pažnju na odredbe postojećeg zakona koje su se pokazale kao funkcionalne i efikasne, zbog čega su zadržane odredbe koje uređuju pitanje vrste i trajanja zaštitnih mjera, nadležnosti, rokove, izricanje, postupak po pravnim lijekovima u neizmjenjenom obliku. Obzirom da trenutno sistem zaštite u okviru postojećeg zakona okosnicu ima upravo u zaštitnim mjerama, njihova radikalna izmjena oslabila bi jedini funkcionalni dio rješenja koje veoma dobro funkcioniše i primjenjuje se u praksi.

Analiza postojećeg sistema zaštite od nasilja koji je uspostavljen postojećim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici FBiH, glavni nedostatak ima u načinu definisanja Sigurnih kuća i ostalih oblika pomoći žrtvama. Podzakonski propisi koji su trebali staviti u funkciju ove zakonske odredbe nisu doneseni, što je za posljedicu imalo nefunkcionalnost većeg dijela postojećeg zakonskog propisa. Razlozi nedonošenja podzakonskih propisa leže upravo u dilemi obveznika donošenja u pogledu njihove nadležnosti.

Slijedom navedenog, nacrt zakona je ponudio kvalitetna rješenja u pogledu definisanja Sigurne kuće kao posebne mjere podrške, koja treba da bude okosnica garantovanja sigurnosti i zaštite žrtvama i da im efektivno stoji na raspolaganju kada su im ugroženi život, tijelo ili zdravlje.

Također u pogledu nadležnosti obveznika donošenja podzakonskih akata, sada je ista preciznije određena, što treba da dovede do standardizovanja usluga koje se pružaju pri realizaciji sigurne kuće ali i osigura da model finansiranja realizacije Sigurne kuće bude transparentan, uređen i dostatan kako bi se svrha mjere Sigurna kuća postigao u cjelosti.

Ostali oblici pomoći koji svoj korjen nose iz postojećeg zakona, sada je preciznije određen. Žrtve nasilja u porodici su prepoznate kao korisnik prava iz socijalne zaštite, što omogućava da se istima pored trenutne i efikasne zaštite putem Sigurne kuće, brzo i efikasno pomogne kroz sistem socijalne zaštite, blagovremeno i efikasno se izvrši njihova reintegracija u društvo.

Postojeći zakonski propis nije jasno odredio obavezu koordinacije između relevantnih subjekata koji direktno ili indirektno djeluju u sistemu zaštite. Stoga je bilo potrebno posebnu pažnju posvetiti rješenjima koja će omogućiti da se na svakom nivou lokalnih jedinica formiraju koordinaciona tijela, koja će imati obavezu da podnose izvještaje o radu zakonodavnoj vlasti umjesto izvršnoj kako je to do sada bio slučaj. Na taj način puno širi krug relevantnih aktera bi bio upoznat sa situacijom po pitanju nasilja u porodici u svojim lokalnim zajednicama, što bi osiguralo mogućnost pravovremenog djelovanja na prevenciji i zaštiti od nasilja u porodici. Benefiti prevencije koji se mogu očekivati srednjoročno i dugoročno, da će se stopa progresa pojave nasilja u porodici vremenom smanjivati. Iz navedenih razloga, mehanizam koordinacije je dobio značajno mjesto u zakonu kako bi se dugoročno osiguralo funkcionalno djelovanje preventivnih i zaštitnih mehanizama.

Postojeći normativni okvir koji se tiče zaštite od nasilja u porodici u Federaciji BiH, ne obezbjeđuje uslove za provođenje navedenih principa niti za adekvatan odgovor svih društvenih

subjekata, a posebno za optimalnu zaštitu žrtava nasilja u porodici. Važećim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici nisu navedena prava koja ima žrtva nasilja u porodici, a kao posljedica toga nedostaju i neka osnovna prava koja žrtvama nasilja u porodici garantuje Konvencija, kao što je to npr. pravo na informisanost, pravo na besplatnu pravnu pomoć ili npr. pravo na pratnju osobe od povjerenja koje je ustavnoljeno Direktivom 2012/29 EU Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela, kao i obaveza da se prilikom svake prijave nasilja u porodici izvrši procjena rizika (u cilju sprečavanja novog nasilja), itd. Sve navedeno je nužno zahtjevalo da se pristupi predlaganju izmjene normativnog okvira za zaštitu od nasilja u porodici.

Obzirom da je ekspertska grupa uvidom u tekst važećeg Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i njegovom komparacijom sa obavezama koje za Federaciju BiH proizilaze iz odredaba Konvencije, ustanovila da obim neophodnih izmjena postojećeg teksta zahtijeva izradu novog zakona, pripremljen je tekst Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

3. OBRAZLOŽENJE VAŽNIJIH PRAVNIH RJEŠENJA

I. Osnovne odredbe

U članu 1. se definiše oblast koja se uređuje Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, a u članu 2 se ističe da je osnovni cilj ovog zakona zaštita žrtava nasilja u porodici prevencijom i suzbijanjem nasilja u porodici, kojim se krše ustavom i zakonima zagaranirana ljudska prava i slobode. Naglašava se da je djelatnost zaštite od nasilja u porodici od javnog interesa za Federaciju i kantone (čl. 3) te da će se u svim slučajevima radi osiguranja najdjelotvornije zaštite za žrtve nasilja u porodici primjenjivati principi zaštite od nasilja u porodici uređeni ovim zakonom i drugim propisima, kao i međunarodni standardi koje je prihvatila Bosna i Hercegovina koji uređuju oblast nasilja u porodici (član 4.).

II. POJMOVI I ZNAČENJE IZRAZA

Odredbom članka 7. Nacrta je propisano da nasilje u porodici postoji ukoliko postoji osnov sumnje da je član porodice izvršio radnje fizičkog, seksualnog, psihičkog i/ili ekonomskog nasilja, zanemarivanja, kao i prijetnje koje izazivaju strah od fizičke, seksualne, psihičke i/ili ekonomske štete kod drugog člana porodice, te su u stavu 2. istog člana navedene radnje koje se smatraju radnjama nasilja u porodici uz navođenje generalne klauzule kojom se ostavlja mogućnost da se pod nasiljem u porodici u smislu ovog zakona smatraju i druge radnje koje nisu navedene u ovoj odredbi ukoliko one kvalitativno imaju značaj radnje nasilje u porodici. U odredbi člana 8. Nacrta je data definicija člana porodice a određen je i pojam žrtve nasilja u porodici pri čemu je posebno naglašeno da se dijete smatra žrtvom nasilja u porodici i ukoliko je bilo prisutno prilikom vršenja nasilja prema drugom članu porodice, iako radnje nasilja nisu preduzete prema njemu (čl. 9.). Navedene odredbe su definisane u skladu sa zvaničnim

obrazloženjem odredbe člana 3. Istanbulske konvencije kojom se definiše nasilje u porodici kao oblik radno zasnovnog nasilja, kao i pojam žrtve nasilja u porodici.

Ključne pretpostavke za pružanje zaštite i podrške žrtvama koje predviđa ovaj zakon je multidisciplinarni pristup pružanju zaštite žrtvama nasilja. Multidisciplinarni pristup pružaju subjekti zaštite koji su definirani u članu 11. Nacrta, a to su Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: policija), tužilaštvo, nadležni sud, centri za socijalni rad, odnosno službe socijalne zaštite, zdravstvene i obrazovne ustanove, ustanove i zavodi za besplatnu pravnu pomoć, uključujući tu i specijalizirane nevladine organizacije. Ovi subjekti zaštite su dužni postupati u skladu sa odredbama ovog zakona i pružiti zaštitu, podršku i pomoć žrtvama nasilja u porodici i spriječiti ponavljanje nasilja bez obzira na to da li je protiv učinioca pokrenut krivični postupak. Navedenom odredbom se realizuje odredba člana 18. Istanbulske konvencije koji zahtijeva da države svojim zakonodavstvom osiguraju odgovarajuće mehanizme za djelotvornu saradnju između različitih organa; sudstva, javnog tužilaštva, organa unutrašnjih poslova, lokalne i regionalne vlasti i NVO. Odredbom člana 11. Nacrta je posebno naglašeno da žrtve nasilja u porodici imaju pravo na pristup svim subjektima zaštite i oslobođene su plaćanja svih troškova postupka pred tim subjektima.

III. POSTUPAK OSTVARIVANJA ZAŠTITE ŽRTAVA NASILJA U PORODICI

Istanbulska konvencija je svojim odredbama predvidjela niz prava koja ima žrtva nasilja u porodici, a čiju realizaciju je država BiH, potpisivanjem i ratifikacijom ove konvencije, dužna da obezbijedi. U tom kontekstu su u odredbi člana 13. ovog Nacrta navedena sva prava koja, u skladu sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti, ima žrtva nasilja u porodici. Navedena prava predstavljaju realizaciju odredbe člana 20 i člana 22. Istanbulske konvencije kojima se navode opšte usluge podrške i specijalizovane usluge podrške koje je država dužna da osigura svim žrtvama nasilja u porodici.

Jedno od osnovnih prava koje pripada žrtvi nasilja u porodici jeste pravo na informisanost koje je izričito propisano u članu 19. Istanbulske konvencije kao obaveza države da preduzme neophodne zakonodavne i druge mjere kako bi osigurala da žrtve dobiju odgovarajuće i blagovremene informacije o raspoloživim uslugama podrške i zakonskim mjerama na jeziku koji razumiju kao i članom 4. Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela. Realizacija ove obaveze predviđena je u članu 15. Nacrta kojim se predviđa da su subjekti zaštite dužni u prvom kontaktu sa žrtvom nasilja u porodici obavijestiti žrtvu, na njoj razumljiv način, o svim pravima koja ima u skladu sa ovim i drugim propisima i o ustanovama, organima, pravnim licima i specijaliziranim nevladinim organizacijama koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu.

Istanbulska konvencija je prepoznala pravosudne i administrativne procedure često su izuzetno složene i žrtvama je potrebna pomoć pravnog savjetnika kako bi mogle na zadovoljavajući način iskoristiti svoja prava. U tim slučajevima, žrtvama može biti teško da djelotvorno pristupe pravnoj pomoći zbog visokih troškova koje pristup pravdi može iziskivati. Zbog toga je od

suštinske važnosti da se osigura pravo na pravnu pomoć i besplatnu pravnu pomoć žrtvama. Član 16. Nacrta definiše da žrtva nasilja u porodici ima pravo na besplatnu pravnu pomoć u postupcima ostvarivanja svojih prava i zaštite od nasilja u porodici. Pored toga utvrđeno je da je cilj besplatne pravne pomoći da osigurava se žrtvi nasilja u porodici s ciljem olakšanog pristupa pravima iz oblasti zdravstvene, socijalne i materijalne zaštite i zbrinjavanja i učešća u krivičnim postupcima u kojima se pojavljuje u svojstvu žrtve nasilja u porodici. U tom smislu je prepoznato da i specijalizirana nevladina organizacija osigurava pravo na besplatnu pravnu pomoć u građanskim postupcima žrtvi koja je zbrinuta u sigurnu kuću.

U skladu sa Obavezama koje proizilaze iz Istanbulske konvencije i Direktive 2012/29/EU, Nacrtom je u članu 17. predviđeno pravo žrtve nasilja u porodici da može izabrati, prije ili u toku postupka, osobu od povjerenja koja će biti prisutna tokom jednog ili više postupaka ili radnji u vezi sa zaštitom od nasilja u porodici. Pravo na pratnju osobe od povjerenja ne isključuje pravo žrtve nasilja u porodici da ima punomoćnika u postupku (što je izričito i predviđeno odredbom člana 17. stav 4. Nacrta) jer je uloga osobe od povjerenja drugačija od uloge punomoćnika. Njegova funkcija nije da daje pravne savjete (iako može da ih daje) već da pruža moralnu i emotivnu podršku žrtvi nasilja u porodici tokom svih postupaka i procedura koje žrtva prolazi prilikom ostvarivanja zaštite od nasilja u porodici.

Odredbom člana 18. Nacrta definisana je obaveza subjekata zaštite da bez odlaganja osiguraju hitno rješavanje predmeta nasilja u porodici, vodeći računa da su interes i dobrobit žrtve prioritet u tim postupcima, a naročito ako je žrtva dijete, starije lice, lice sa invaliditetom i lice pod starateljstvom. Time se u nacionalno zakonodavstvo inkorporira odredba člana 49. Istanbulske konvencije kojom se od država zahtijeva da preduzmu neophodne zakonodavne i druge mjere kako bi osigurale da se istrage i sudski postupci za sve vidova nasilja obuhvaćene Konvencijom provode bez neopravdanog odgađanja. Članom 19. Nacrta (Saradnja i obaveza prijave nasilja) predviđa se obaveza za članove porodice, subjekte zaštite, kao i zaposlene u obrazovnim, socijalnim i zdravstvenim ustanovama, kao i za svakog drugog građanina, da odmah po saznanju, prijave policiji da je počinjeno nasilje u porodici ili da postoji osnov sumnje da je počinjeno nasilje u porodici. Time se omogućava realizacija odredbe člana 27 i člana 28. Istanbulske konvencije koji se odnose na obaveze države da se stvore uslovi za pravila o povjerljivosti koja postoje kod određenih stručnjaka, ne predstavljaju prepreku za prijavljivanje nasilja u porodici. Dakle, interes zaštite pojedinca od nasilja u porodici dobija primat nad principom povjerljivosti koje postoji kod nekih profesija, npr. u zdravstvenim ustanovama, te će u skladu sa navedenim ljekar biti dužan da prijavi sumnju na izvršeno nasilje ako prilikom ljekarskog pregleda otkrije da je pacijent žrtva nasilja u porodici.

Član 20. Nacrta (procjena rizika) predviđa da u odnosu na svaku prijavu nasilja nadležna uprava policije vrši procjenu rizika za žrtvu. Ovo je zahtjev koji pred državu postavlja Istanbulska konvencija odredbom člana 51. kao i Direktiva 2012/29/EU odredbom člana 22. Naime, članom 51. Istanbulske konvencije predviđeno je da će članice preduzeti neophodne zakonodavne odnosno druge mjere kako bi osigurale da nadležni organi obave procjenu rizika od smrtnosti, ozbiljnosti situacije i rizika od ponavljanja nasilja s ciljem upravljanja rizikom, i ako je neophodno, koordiniranog osiguranja i podrške. U članu 20. Nacrta se utvrđuju i kriteriji na

osnovu kojih će se vršiti procjena rizika, koja se dostavlja tužilaštvu i centar za socijalni rad, a sve u cilju preduzimanja konkretnih mjera zaštite žrtve nasilja u porodici.

IV. SVRHA I VRSTE ZAŠTITNIH MJERA

Odreba člana 21. Nacrta, u skladu sa Istanbulskom konvencijom, definiše da je svrha zaštitnih mjera otklanjanje neposredne opasnosti po fizički i psihički integritet, sigurnosti i bezbjednosti osobe izložene nasilju ali i sprečavanje ponavljanja nasilja u porodici, te poduzimanje efikasnih mjera preodgoja i liječenja nasilne osobe.

Vrste zaštitnih mjera, prema odredbi člana 22. Nacrta, su sljedeće :

- udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor,
- zabrana približavanja žrtvi nasilja u porodici,
- zabrana uznemiravanja i uhođenja osobe izložene nasilju,
- obavezan psihosocijalni tretman,
- obavezno liječenje od ovisnosti,
- privremeno lišenje slobode i zadržavanje.

Ove mjere i pozicija ovih mjera u samom Zakonu naglašavaju da je primarno mehanizam zaštite fizičko udaljenje počinioca nasilja iz zajedničkog mjesta stanovanja. Stoga ove odredbe i cjelokupno poglavlje IV daje nadležnim organima mogućnosti da naredi učiniocu nasilja u porodici da napusti mjesto stanovanja žrtve i da joj se zabrani povratak odnosno stupanje u kontakt sa žrtvom.

V – IZRICANJE ZAŠTITNIH MJERA

Istanbulska konvencija je prepustila državama članicama da identifiraju i ovlaste, u skladu s nacionalnim pravnim i ustavnim sistemom, organ nadležan za izdavanje takvih naloga i pokretanje odgovarajuće procedure.

Odredbom člana 29. Nacrta predviđeno je da zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu podnosi policijska uprava, a izuzetno, zahtjev može podnijeti i tužilaštvo, centar za socijalni rad ili žrtva nasilja u porodici ako za to postoje opravdani razlozi. Da bi se zbjegle situacije koje su zabilježene u dosadašnjoj praksi, a u kojima policija nije podnosila zahtjev za izricanje zaštitnih mjera, daje se mogućnost da taj zahtjev u takvim slučajevima podnese centar za socijalni rad, tužilaštvo i žrtva nasilja u porodici. Poglavlje V Nacrta zakona razrađuje kroz pojedinačne članove, postupak podnošenja zahtjeva, elemente zahtjeva, nadležnost za postupanje po zahtjevu, pravo na žalbu, izjavljivanje žalbe, rokove za žalbu, odlučivanje po

žalbi, itd. dajući na taj način osnov za zakonito postupanje u zakonom propisanoj proceduri nadležnim subjektima zaštite.

VI – ZBRINJAVANJE ŽRTVE

Poglavlje VI definiše alternativan način fizičke zaštite žrtava to jest zaštitu žrtava kada se procijeni da udaljenje iz zajedničkog doma nije dovoljna garancija neponavljanja nasilja. Istanbulska konvencija prepoznaje da je u tom smislu najbitnije osigurati postojanje odgovarajućih, lako dostupnih sigurnih kuća u dovoljnom broju što je značajno sredstvo za ispunjavanje obaveze pružanja zaštite i podrške. U tom smislu se u odredbi člana 47. Nacrta kaže da sigurna kuća predstavlja posebnu mjeru podrške kojom se osigurava siguran smještaj i pomoć žrtvama nasilja u porodici. Dakle, svrha sigurnih kuća jeste da osiguraju neposredan, ako je moguće neprekidan pristup sigurnom smještaju za žrtve, posebno žene i djecu, koji nisu više sigurni u svom domu. Istanbulska konvencija posebno prepoznaje potrebu da to budu posebna i specijalizirana prihvatilišta/sigurne kuće jer njihova uloga prevazilazi pružanje sigurnog smještaja. Oni ženama i djeci pružaju podršku, omogućavaju im da se nose s traumatskim iskustvima, da napuste nasilne veze, vrate samopouzdanje i postave osnove za nezavisan život koji same izaberu. Uz to, prihvatilišta za žene imaju centralnu ulogu u umrežavanju, saradnji između različitih organa i podizanju svijesti u njihovim zajednicama.

Odredbom člana 48. Nacrta predviđeno je da žrtva nasilja u porodici, zbog pretrpljenog nasilja, straha i uznemirenosti, radi obezbjeđivanja fizičke zaštite i ostvarivanja svojih prava i interesa, kao i sprečavanja ponavljanja nasilja, ima pravo da podnese zahtjev za privremeno zbrinjavanje. Ovaj zahtjev su subjekti zaštite dužni riješiti u što kraćem roku. Zakon predviđa i da ovaj vid zaštite može pružiti sigurna kuća/sklonište, ili druga odgovarajuća institucija ili kod druge porodice. U članu 49. Nacrta predviđeno je da se u sigurnoj kući, kao posebnoj mjeri podrške žrtvama nasilja, osigurava socijalna, psihološka, pravna, pedagoška i medicinska pomoć i podrška. Kako bi se omogućilo pružanje navedenih usluga na najvišim standardima, u članu 53. Nacrta predviđeni su standardi i utvrđivanje ispunjenosti standarda za realizaciju sigurne kuće koji mora ispunjavati specijalizirana nevladina organizacija ili drugo pravno lice rali realizacije sigurne kuće. Ispunjenost navedenih standarda utvrđuje komisija koju imenuje federalni ministar rada i socijalne politike, a predviđeno je i vođenje registra sigurnih kuća.

Imajući u vidu činjenicu da je postojanje i djelovanje sigurnih kuća obaveza Bosne i Hercegovine prema Istanbulskoj konvenciji, odredbama članova 55. do 61. Nacrta definirane su obaveze za finansiranje privremenog zbrinjavanja žrtve nasilja u porodici u sigurnoj kući, drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge porodice. Obzirom da važeći Zakon o zaštiti od nasilja u porodici nije definisao precizno način ispunjenja ove obaveze, odredbom člana 55. je predviđeno da se sredstva za finansiranje privremenog zbrinjavanja u sigurnoj kući žrtve nasilja u porodici, drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge porodice obezbjeđuju iz budžeta Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u visini od 40%, iz budžeta kantona na području kojeg se realizira sigurna kuća u visini od 40% i iz budžeta Općina na čijem području žrtva ima prijavljeno prebivalište u visini od 20%, od utvrđene cijene smještaja žrtve koja uključuje fiksne i varijabilne troškove. Definisani su fiksni i varijabilni troškovi za realizaciju sigurne

kuće kao i način i rokovi isplate troškova. Uzimajući u obzir i potrebu efikasnog i transparentnog trošenja javnih sredstava zakonom je predviđeno da se sredstva za ostvarivanje prava na isplatu troškova zbrinjavanja žrtava nasilja u porodici koja se obezbjeđuju iz budžeta Federacije, Ministarstvo dodjeljuju putem konkursa.

Značajno je napomenuti da je odredbom člana 63. Nacrta inkorporirana odredba člana 65. (zaštita podataka) Istanbulske konvencije tako što je predviđeno da se o žrtvi ili učiniocu nasilja u porodici ne smije javno objaviti informacija na osnovu koje se može prepoznati žrtva ili član porodice žrtve, osim ako je punoljetna žrtva sa tim izričito saglasna.

VII – OSTALI OBLICI ZAŠTITE I POMOĆI

Odredbom člana 66. Nacrta predviđene su usluge opšte podrške žrtvi nasilja u porodici i u tom smislu se navodi da žrtva nasilja u porodici ima pravo i na:

- a) usluge socijalne zaštite kao što su pravo na osiguravanje osnovnih životnih potreba u pogledu neophodnog socijalnog i materijalnog zbrinjavanja, uključujući finansijsku podršku,
- b) osiguranje zdravstvene zaštite,
- c) osiguranje obrazovanja i obuke,
- d) usluge psihološkog i pravnog savjetovanja,
- e) osiguranje zapošljavanje.

Osiguranje navedenih prava vrši se u skladu sa važećim zakonima koji propisuju pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu, obrazovanje i zapošljavanje.

Poseban mehanizam podrške i zaštite su i SOS telefonske linije. Konvencija potvrđuje da su SOS telefoni jedan od najznačajnijih načina za omogućavanje žrtvama da pronađu pomoć i podršku te sadrži obavezu da se otvore SOS telefoni širom države koji su dostupni 24 sata dnevno, a besplatni su. Nacrt potvrđuje te obaveze u članu 69. na način da utvrđuje da žrtva nasilja u porodici ima pravo na korištenje besplatne SOS telefonske linije koje će funkcionirati 24 sata dnevno. Pored toga jasno je naglašeno da se funkcioniranje i rad SOS telefonske linije osigurava i finansira iz sredstava budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, a njen rad, opsluživanje i funkcioniranje uređuje se posebnim pravilnikom o funkcioniranju SOS telefona, koji donosi federalni ministar rada i socijalne politike na prijedlog Gender centra FBiH

Istanbulska konvencija u svom poglavlju III sadrži različite odredbe koje spadaju u poglavlje prevencije u širem smislu riječi. Konvencija zahtijeva dalekosežne promjene u stavu šire javnosti, prevazilaženje rodnih stereotipa i podizanje svijesti. Lokalne i regionalne vlasti mogu biti ključni akteri u provođenju ovih mjera prilagođavajući ih specifičnim situacijama. Upravo iz tog razloga je značajno da je Nacrtom predviđena obaveza ali i potvrđena postojeća praksa donošenja Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici. Nacrtom su utvrđeni obavezni elementi programa mjera koji uključuju

- a) obaveze kantonalnih i općinskih organa sa ciljem preventivnog djelovanja, suzbijanja svih oblika nasilja u porodici i zaštite žrtve nasilja;
- b) mjere neophodne za rad sa nasilnom osobom, uključujući i savjetodavnu podršku svim članovima porodice;
- c) aktivnosti na promociji nenasilničkog ponašanja;

- d) aktivnosti na edukaciji policijskih službenika, sudija, predstavnika organa starateljstva, zdravstvenih radnika, nastavnika, odgajatelja i drugih subjekata iz oblasti nasilja u porodici;
- e) obavezu vođenja statističkih baza podataka o nasilnim osobama i žrtvama nasilja u porodici, vodeći računa o zaštiti osobnih podataka;
- f) način osiguranja sredstava za finansiranje programa mjera;
- g) sve potrebne mjere radi zaštite i sigurnosti žrtava nasilja u sigurnoj kući.

Previđeno je i donošenje strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici na federalnom nivou organizacije vlasti. Prednacrt strategije priprema Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Ministarstvo) uz saradnju sa specijaliziranim i drugim nevladinim organizacijama, a koje je dužno nacrt strategije, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, dostaviti Vladi Federacije BiH s ciljem utvrđivanja prijedloga strategije.

Dodatno je naglašena i obaveza obuka za sudije i tužioce te je za potrebe sticanju posebnih znanja i kontinuiranom stručnom osposobljavanju i usavršavanju sudija i tužilaca iz oblasti nasilja u porodici ova obaveza povjerene Centru za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine.

VIII – ULOGA NEVLADINIH ORGANIZACIJA U PRUŽANJU PODRŠKE ŽRTVAMA NASILJA U PORODICI

Značaj učešća nevladinih organizacija u suzbijanju i sprečavanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici, prepoznat je i od strane tvorca Istanbulske konvencije, pa je odredbom člana 9. predviđeno da će članice (države) prepoznati, podsticati i podržavati, na svim nivoima, rad nevladinih organizacija i organizacija civilnog društva u borbi protiv nasilja nad ženama i uspostaviti djelotvornu saradnju s ovim organizacijama. U tom cilju je Nacrtom u članu 72. predviđeno da se određeni upravni i stručni poslovi iz nadležnosti organa uprave mogu u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima povjeravati na vršenje specijaliziranim nevladinim organizacijama ako je to cjelishodno i ako se time postiže učinkovitije ostvarivanje određenih prava i obaveza žrtava nasilja u porodici. Cilj postupanja organizacija civilnog društva koje programski djeluju u cilju zaštite žrtava nasilja je pružanje savjetodavne, pravne i druge pomoći žrtvama, osiguranje sigurnog smještaja/skloništa žrtvi i njoj djeci, pružanje usluga psihosocijalnog tretmana počinioca nasilja u porodici te informiranje žrtava o njihovim pravima.

U svrhu osiguravanja koordiniranog i multisektorskog rada svih subjekata zaštite, te mehanizama za implementaciju strateškog okvira, Nacrtom je u članu 73. predviđena obaveza da se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona formiraju koordinaciona tijela na svim nivoima vlasti.

IX – OBAVEZE VOĐENJA EVIDENCIJE, IZVJEŠTAVANJA I OBUKE

U cilju sprečavanja i suzbijanja nasilja u porodici neophodno je imati tačne podatke o broju prijavljenih djela, o aktivnostima subjekata zaštite kao i o preduzetim mjerama zaštite. Imajući u vidu značaj navedenog Istanbulska konvencija je u članu 11. predvidjela obavezu prikupljanja svih relevantnih podataka i obavezu provođenja istraživanja na terenu radi proučavanja osnovnih uzroka i posljedica, učestalosti i stope osuda, kao i efikasnosti mjera koje se preduzimaju u primjeni konvencije. U tom smislu je i Nacrt predvidio obavezu vođenja evidencije od strane svih subjekata zaštite (čl. 74.).

X – NADZOR I KAZNE NE ODREDBE

Nadzor nad provedbom ovog zakona vršit će Federalno ministarstvo pravde.

Kaznene odredbe propisane u ovom zakonu predstavljaju prekršaj i potpuno su usklađene sa Zakonom o prekršajima Federacije BiH, te će se osoba koja počinj prekršaj propisan ovom zakonom sankcionirati u postupku koji će se provoditi po Zakonu o prekršajima Federacije BiH.

XI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prijelazne i završne odredbe obuhvataju odredbe o obavezi donošenja odgovarajućih pravilnika u određenom roku, a u cilju efikasne provedbe normi ovog zakona kao i odredbe o službenim evidencijama i registrima, te odredbu o prestanku važenja ranijeg zakona i stupanju na snagu ovog zakona.

4. FINANCIJSKA SREDSTVA

Za provođenje predloženog rješenja u Nacrtu novog Zakona potrebno je kontinuirano svake godine osiguravati sredstva za pružanje zaštite žrtvama nasilja u porodici u budžetima na tri nivoa vlasti: Federacije Bosne i Hercegovine, kantona i općina, na osnovu kriterija propisanih od strane federalnog ministar rada i socijalne politike.

Ukupan iznos potrebnih sredstava za pružanje neophodne zaštite žrtve nasilja porodici nije moguće dati u ovom momentu. Potrebno je uzeti u obzir finansiranje različitih usluga podrške: privremeni smještaj u drugu obitelj, odgovarajuću ustanovu ili sigurnu kuću, psihosocijalna podrška, pravna podrška, SOS linija, usluge socijalnog rada, ekonomska podrška žrtvama.

Činjenica je da su sredstva za smještaj žena i djece žrtava nasilja u porodici u sigurne kuće, koje vode nevladine organizacije, do sada osiguravana najvećim dijelom iz donatorskih sredstava. U ovim skloništima žrtvi se osigurava pored fizičke zaštite i smještaja, hrana, obuća, odjeća, lijekovi i psihosocijalni tretman kroz individualnu i grupnu terapiju. U okviru Sigurnih kuća djeluju operaterke SOS telefona i pruža se besplatna pravna pomoć.

Na osnovu iskustva 5 nevladinih organizacija koje vode sigurne kuće u Federaciji BiH, različitog kapaciteta od 25-38 kreveta, prosječne godišnje potrebe su 320.000,00 KM po jednoj sigurnoj kući, odnosno ukupno 1.600.000,00 KM.

Prema predloženom Zakonu, sredstva za finansiranje privremenog zbrinjavanja žrtve nasilja u porodici u sigurnoj kući, drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge porodice osiguravaju se iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine u visini od 40%, iz budžeta kantona na području kojeg se realizira sigurna kuća u visini od 40% i iz budžeta općine na čijem području žrtva ima prijavljeno prebivalište u visini od 20%, od utvrđene cijene smještaja žrtve koja uključuje fiksne i varijabilne troškove

Donošenjem podzakonskih akata odnosno niza Pravilnika nakon usvajanja Zakona ,definisati će se i finansiranje usluga podrške žrtvama nasilja u porodici.

Procjenu koštanja Zakona će provesti nadležne institucije vlasti,u proceduri usvajanja.